

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2024/2. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Dış Ticaret ve Kambiyo Mevzuatı

6 Eylül 2024 Cuma – 18.00 - 20.00 (2 Saat)

- Uyarı!** [1] Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz.
[2] Cevap kağıdı üzerine, “not talep eden ifadeler” veya “cevap dışında herhangi bir şey” yazılması yasaktır. Bu kurala aykırı davranan adayların kağıtları değerlendirme dışı bırakılacaktır.
[3] **Bu sınav 4 sorudan oluşmaktadır.**

Açıklama: Sorularda ad, isim ve unvan olarak örneklendirilen gerçek ve tüzel kişi şahıs ve şirketler, tamamıyla hayal ürünü olarak örneklendirme amaçlı kullanılmış olup herhangi bir kişiyi ve şirketi ifade edecek mana ve anlamda kullanılmamıştır.

Sorular

Soru 1: 4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve bu Kanunun verdiği yetki dâhilinde yayımlanan Gümrük Yönetmeliği hükümleri kapsamında, serbest dolaşıma giriş rejiminde ticaret politikası önlemlerine, ilave gümrük vergisi ve ek mali yükümlülüklerle tabi eşyadan menşe şahadetnamesinin aranılmayacağı durumları/halleri ve bunların istisnası ile ithalatında menşe şahadetnamesi aranılmayacak eşyayı açıklayınız. (10 Puan)

Soru 2: Türkiye’de gübre üretimi ve ticareti faaliyetinde bulunan Mersin Liman Vergi Dairesi Müdürlüğünün mükellefi Güneş Gübre Fabrikaları A.Ş. Tarım ve Orman Bakanlığından aldığı uygunluk yazısı dâhilinde, İran İslam Cumhuriyetinden 2834.21 gümrük tarife istatistik pozisyonunda (GTİP) toplam 20.000 ton potasyum nitrat ithalatını deniz yoluyla yapmış ve Mersin Limanına varan gemiyle birlikte Mersin Gümrük Müdürlüğüne Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi kapsamında, 1/6/2024 tarihinde bilgisayar ortamında vermiş olduğu yazılı gümrük beyannamesini tescil ettirmiştir. Tarife istatistik pozisyonuna göre gümrük kıymeti (gümrük kıymeti ve CIF bedelinin aynı olduğu kabul edilmiştir) üzerinden advalorem yönteme göre TL karşılığı hesaplanan $(120.000.000 * \%10 =) 12.000.000$ TL gümrük vergisi, $((120.000.000 + 12.000.000) * \%20 =) 26.400.000$ TL katma değer vergisi (KDV) tahakkuk ettirilmiş ve beyan sahibi tarafından ödenmiştir. Gümrük idaresi mavi hat uygulaması kapsamında beyanname ve ekleri kontrol edilmeden ve eşyanın fiziki kontrolü yapılmadan eşya beyan sahibine teslim edilmiştir.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve söz konusu Kanunun verdiği yetki dâhilinde yayımlanan Gümrük Yönetmeliği hükümlerine göre, gümrük beyannamesinde 2834.21 ana gümrük tarife istatistik pozisyonunda beyan edilen potasyum nitratın aslında %24 oranında gümrük vergisine tabi 31.03 ana gümrük tarife istatistik pozisyonunda fosfatlı mineral veya kimyasal gübreler olduğu ve beyannamede yanlış bilgi verildiği kabul edilmiştir. KDV ise 3065 sayılı KDV Kanunu kapsamında istisna olup gümrükte KDV hesaplanmaması gerekmektedir.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve söz konusu Kanunun verdiği yetki dâhilinde yayımlanan Gümrük Yönetmeliği hükümlerine göre (sürelere ilişkin hükümlerinde dikkate alınması suretiyle);

a-Örnek olayı, beyannamede düzeltme yapılması ve beyannamenin iptali hükümleri doğrultusunda, yapılacakları, yapılması gerekenleri, düzeltme ve iptalin olup olmayacağını, olacaksa nasıl olacağını/olabileceğini açıklayınız/değerlendiriniz. (10 Puan)

b-Örnek olayı, aşağıdaki her bir kavram/başlık/hüküm ve/veya tanımlara ilişkin düzenlemeler kapsamında, gerekli açıklamaları da yaparak anlatınız/açıklayınız/değerlendiriniz.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

b.1-Gümrük Yükümlülüğünün Doğması (yükümlülük, yükümlü ve sorumlular, vergi ve faiz hesaplaması gibi), (7 puan)

b.2-Gümrük Vergilerinin Tahakkuku, Tebliği ve Ödenmesi (Kanun kapsamındaki itiraz ve uzlaşma müesseseleri dahil), (14 puan)

b.3-Vergilerin Geri Verilmesi veya Kaldırılması, (3065 sayılı KDV Kanunu'nun buna ilişkin hükümleri de dikkate alınarak), (5 puan)

c-Cezalara ilişkin genel hükümleri açıklayarak (*Kanuni düzenlemeler ile Gümrük Yönetmeliği yönüyle sadece "Ceza koyan çeşitli kanunlara göre takibat yapılması" ve "Ceza kararlarının verilmesi, tebliği ve kayda geçirilmesi" hükümleri dikkate alınarak*)(12 puan), örnek olaya göre uygulanacak idari para/para cezasını/cezalarını hesaplayınız.(4 Puan)

Soru 3: Türkiye'de otomobil ithalatı, ihracatı ve ticareti faaliyetinde bulunan Maksan Otomobil İthalat, İhracat ve Tic. A.Ş. dağıtıcı firma olarak piyasa ekonomisi uyguladığı kabul edilen Çin Halk Cumhuriyeti'nden 8703.80.10.00.29 gümrük tarife istatistik pozisyonunda (GTİP) yer alan "binek otomobilleri" nin ithalatını yapmaktadır. Yerli üreticilerin yapmış oldukları şikayet üzerine Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü şikayete konu husus ve delilleri yeterli bularak söz konusu ithalat işlemleri ve ürünle ilgili olarak 01/01/2024-30/6/2024 tarih aralığını kapsayan 6 aylık dönem için dumping soruşturması başlatmıştır. Çin Halk Cumhuriyetinde söz konusu binek otomobillerin üreticisi olan Hu Yang Automotive Co.'nun satışına, satılan malın üretim maliyetine, genel idare giderleri ve pazarlama, satış ve dağıtım giderleri toplamına ilişkin bilgileri aşağıdaki gibidir.

Hu Yang Automotive Co.'nun Bilgileri									
Üretim ve Satışa İlişkin Bilgileri						Türkiye'ye İhracata İlişkin Bilgileri			
Tarih	Türkiye'ye Yapılan Satış Dahil Toplam Satış Miktarı (Adet)	Türkiye'ye Yapılan Satış Dahil Toplam Satış Miktarı (Kg)	Türkiye'ye Yapılan İhraç Fiyatlı Satış Dahil Toplam Satış Tutarı (ABD Doları)	Satılan Binek Otomobilin Toplam Üretim Maliyeti (ABD Doları)	Genel İdare Giderleri, Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Toplamı (ABD Doları)	Adet	Kg	İhraç Fiyatı (ABD Doları)	Yükleme, Sigorta ve Navlun Dahil CIF Bedeli (ABD Doları)
1/1/2024	48.000	96.000.000	1.209.600.000	1.008.000.000	90.000.000	1.000	2.000.000	20.000.000	25.200.000
26/2/2024	69.000	138.000.000	1.821.600.000	1.518.000.000	125.000.000	1.200	2.400.000	26.400.000	33.264.000
20/3/2024	64.000	128.000.000	1.612.800.000	1.344.000.000	118.000.000	1.360	2.720.000	27.200.000	34.272.000
14/5/2024	59.000	118.000.000	1.486.800.000	1.239.000.000	100.000.000	1.300	2.600.000	24.700.000	31.122.000
30/6/2024	82.000	164.000.000	1.968.000.000	1.640.000.000	142.000.000	1.600	3.200.000	32.000.000	40.320.000
Toplam	322.000	644.000.000	8.098.800.000	6.749.000.000	575.000.000	6.460	12.920.000	130.300.000	164.178.000

Diğer Veriler

-Alıcı ve satıcı arasında alım ve satıma konu işlem dışında doğrudan ve/veya dolaylı olarak bir ilişki söz konusu değildir.

-İthalata ve dumping soruşturmasına ilişkin diğer hususlarda her hangi bir aykırılık bulunmamakta olup yasal prosedür yerine getirilmiştir.

-Hesaplamalar 6 aylık toplu rakamlar dikkate alınarak yapılacak, hesaplamalarda miktarsal olarak Kg kullanılacaktır.

-Üretici veya ihracatçının, satılan binek otomobilinin üretim maliyeti içerisinde genel idare giderleri ve pazarlama, satış ve dağıtım giderleri bulunmamakta olup genel idare giderleri ile pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin paylaşılmasında, ciroya dayalı maliyet dağıtımı tercih edilmiştir.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

- Toplam satış miktarının Türkiye'ye satış yapılan dışında kalan kısmı, Çin Halk Cumhuriyeti içerisinde ilişkili olmayan normal ticari faaliyet kapsamında tüketicilere yapılan satış miktarını vermektedir.
- Veriler dışında, fiyatı etkileyen satış şartları, vergilendirme, ticari aşamalar, miktarlar ve fiziksel özelliklerdeki farklılıklar ile diğer farklılıklar ihmal edilmiştir.
- Tarih aralıkları toplulaştırılmak suretiyle tek bir işlemiş gibi dikkate alınmıştır.

İstenenler

3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun, 20/10/1999 tarihli ve 99/13482 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar ve İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında;

a-Aşağıdaki kavramları tanımlayınız/açıklayınız.

1-Normal Değer, (4 puan)

2-Önlemlerin Etkisiz Kılınması, (4 puan)

b-Dampinge veya sübvansiyona konu olan ithalat için “Önlem alınmasını gerektiren haller ve önlemler”i açıklayınız/anlatınız. (6 puan)

c-Örnek olayı ve verileri dikkate alarak, ihraç fiyatlarının farklı dönemler arasında önemli ölçüde değişiklik göstermediği varsayımı altında, gerekli açıklamaları da yaparak damping marjını ağırlıklı ortalama hesaplama şeklinde, karşılaştırılması suretiyle hesaplayınız, damping marjı oranına göre dampinge karşı önlem uygulanıp uygulanamayacağını değerlendiriniz ve önlem uygulanabilmesi halinde birim Dolar/Kg'a isabet eden uygulanabilir en fazla dampinge karşı önlemi (dampinge karşı vergiyi) belirleyiniz. (15 puan)

Soru 4: Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın “Yurt içinden temin edilen krediler” hükümleri kapsamında; Türkiye’de yerleşik kişilerden döviz geliri olmadığı halde yurt içinden döviz kredisi temin edebilecekleri halleri/durumları ve şartları açıklayınız. (9 puan)

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2024/2. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Dış Ticaret ve Kambiyo Mevzuatı

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

Cevap 1-4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve bu Kanunun verdiği yetki dâhilinde yayımlanan Gümrük Yönetmeliği hükümleri kapsamında, serbest dolaşıma giriş rejiminde ticaret politikası önlemlerine, ilave gümrük vergisi ve ek mali yükümlülüklere tabi eşyadan menşe şahadetnamesinin aranılmayacağı durumların/hallerin ve bunların istisnası ile ithalatında menşe şahadetnamesi aranılmayacak eşyanın açıklanması istenmiştir.

Gümrük Yönetmeliğinin 38. Maddesinde “*Menşe şahadetnamesi aranılacak haller*” başlığı altında ithalatta menşe şahadetnamesi aranılması nedeni/aranılacak haller açıklanmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında,

205 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla menşe esaslı ticaret politikası önlemlerine, ilave gümrük vergisine veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklere tabi eşyanın serbest dolaşıma girişinde önlemin, ilave gümrük vergisinin veya mali yükümlülüklerin uygulanmaması için eşyanın söz konusu uygulamalara tabi ülke menşeli olmadığını veya başka bir ülkede gördüğü değişiklik ve işlemler dolayısıyla o ülke menşeli sayılmaması gerektiğini veya İthalat Rejimi Kararı eki listelerde Dünya Ticaret Örgütü üyesi olmayan ülkeler için öngörülen gümrük vergisi oranının aynı listelerde yer alan Diğer Ülkeler sütununda gösterilen gümrük vergisi oranından daha yüksek bir oranda belirlenmiş olması halinde eşyanın Dünya Ticaret Örgütü üyesi ülke menşeli olduğunu tevsik etmek üzere menşe ülkenin veya ihracatçı ülkenin yetkili makamlarınca düzenlenmiş olan menşe şahadetnamesinin ibraz edileceği belirlenmiştir.

Dolayısıyla Gümrük Yönetmeliğinin 205 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirlenen menşe şahadetnamesi aranılmayacak durumlar söz konusu olmaktadır.

Gümrük Yönetmeliğinin “*Ticaret politikası önlemleri, ilave gümrük vergisi ve diğer mali yükümlülükler*” başlıklı 205 inci maddesinde;

“(1)*Eşyanın serbest dolaşıma girişinde, o tarihte yürürlükte bulunan ticaret politikası önlemlerine, ilave gümrük vergisine veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklerle ilişkin mevzuat ile konulmuş hükümler de uygulanır.*

(2)*Bu maddede bahsi geçen önlemlerin, ilave gümrük vergisinin veya diğer mali yükümlülüklerin uygulanmasında serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihi esas alınır. Önlem kararının düzenlenecek bir belgeye istinaden uygulanması durumunda, gümrük beyannamesinin tescil tarihi itibarıyla geçerlilik süresi sona eren belgeler kabul edilmez.*

(3)*Serbest dolaşıma girişte, ticaret politikası önlemlerine, ilave gümrük vergisine veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklere tabi eşyanın menşei, menşe şahadetnamesi ile ispat olunur. Menşe şahadetnamesi, eşyanın serbest dolaşıma girişine ilişkin beyanname ekinde ibraz edilir.*

(4)*Bu maddede bahsi geçen önlemlere, ilave gümrük vergisine veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklere tabi eşyadan;*

a) *Türkiye'nin bazı ülkeler veya ülke grupları ile yaptığı anlaşmalar çerçevesinde veya tek taraflı olarak tanıdığı tercihli tarife uygulamasından faydalanmak amacıyla eşyanın tercihli menşei tevsik eden belgelerin ibraz edilmesi halinde,*

b) *Serbest ticaret anlaşmaları veya Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi çerçevesinde tercihli tarife uygulamasının ortadan kalktığı tarihten önce gümrük gözetimi altında bulunan serbest*

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

dolaşımda olmayan eşyaya ait dördüncü fıkranın (a) bendinde sayılan belgelerin ibraz edilmesi halinde,

c) Doğrudan ticaret politikası önleminin uygulandığı ülkeden ithal edilen veya ticaret politikası önlemi, ilave gümrük vergisi veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülük uygulanan ülke menşeli olduğu beyan edilen eşyanın serbest dolaşıma girişinde,

ç) Türkiye ile AB arasında gümrük birliği tesis eden 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararının ticaret politikası önlemlerine ilişkin 47 nci maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, AB'ye üye ülkelerden A.TR Dolaşım Belgesi eşliğinde gelen eşyanın serbest dolaşıma girişinde, menşe şahadetnamesi aranmaz.

Ancak, (c) bendinin istisnası olarak, eşyanın aynı zamanda birden fazla ticaret politikası önlemi, ilave gümrük vergisi veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklerle tabi olması ya da aynı düzenleme kapsamında ülkesine göre farklı oranların belirlenmiş olması durumunda menşe şahadetnamesi aranır. Menşe şahadetnamesi ibraz edilmemesi halinde, tahsil edilmesi gerekenlerden en yüksek tutarlar esas alınarak işlem yapılır.

(5) Bir ila dördüncü fıkra hükümleri, yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı eki listelerde Dünya Ticaret Örgütü üyesi olmayan ülkeler için öngörülen gümrük vergisi oranının aynı listelerde yer alan Diğer Ülkeler sütununda gösterilen gümrük vergisi oranından daha yüksek bir oranda belirlenmiş olması halinde de uygulanır.

(6) 181 inci maddenin yedinci ve sekizinci fıkraları hükümleri, ticaret politikası önlemine tabi eşyanın serbest dolaşıma girişinde de uygulanır.

(7) Numunelerin serbest dolaşıma girişinde bu madde hükümleri uygulanmaz." şeklinde belirleme yapılmıştır.

Gümrük Yönetmeliğinin "Menşe şahadetnamesi aranılmayacak eşya" başlıklı 39 uncu maddesinde; "Ticari mahiyette olmayan ve CIF kıymeti 430 Avro'yu geçmeyen eşya için menşe şahadetnamesi aranmaz. Aynı gönderici tarafından Türkiye'deki bir alıcı adına gönderilen kap ve kolilerin hepsi bir bütün teşkil eder ve tamamın kıymeti birlikte dikkate alınır." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Dolayısıyla serbest dolaşıma girişte, ticaret politikası önlemlerine, ilave gümrük vergisine veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklerle tabi eşyanın menşei, menşe şahadetnamesi ile ispat olunacaktır. Menşe şahadetnamesi, eşyanın serbest dolaşıma girişine ilişkin beyanname ekinde ibraz edilecektir. Ancak serbest dolaşıma girişinde ticaret politikası önlemlerine, ilave gümrük vergisine veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklerle tabi eşyadan;

- Türkiye'nin bazı ülkeler veya ülke grupları ile yaptığı anlaşmalar çerçevesinde veya tek taraflı olarak tanıdığı tercihli tarife uygulamasından faydalanmak amacıyla eşyanın tercihli menşei tevsik eden belgelerin ibraz edilmesi halinde, menşe şahadetnamesi aranmayacaktır. **(1 puan)**
- Serbest ticaret anlaşmaları veya Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi çerçevesinde tercihli tarife uygulamasının ortadan kalktığı tarihten önce gümrük gözetimi altında bulunan serbest dolaşımda olmayan eşyaya ait tercihli menşei tevsik eden belgelerin ibraz edilmesi halinde, menşe şahadetnamesi aranmayacaktır. **(2 puan)**
- Doğrudan ticaret politikası önleminin uygulandığı ülkeden ithal edilen veya ticaret politikası önlemi, ilave gümrük vergisi veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülük uygulanan ülke menşeli olduğu beyan edilen eşyanın serbest dolaşıma girişinde, menşe şahadetnamesi aranmayacaktır. **(2 puan)** Ancak, bununda istisnası olarak, eşyanın aynı zamanda birden fazla ticaret politikası önlemi, ilave gümrük vergisi

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklere tabi olması ya da aynı düzenleme kapsamında ülkesine göre farklı oranların belirlenmiş olması durumunda menşe şahadetnamesi aranacaktır. Menşe şahadetnamesi ibraz edilmemesi halinde, tahsil edilmesi gerekenlerden en yüksek tutarlar esas alınarak işlem yapılacaktır. (1 puan)

- Türkiye ile AB arasında gümrük birliği tesis eden 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararının ticaret politikası önlemlerine ilişkin 47 nci maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, AB'ye üye ülkelerden A.TR Dolaşım Belgesi eşliğinde gelen eşyanın serbest dolaşıma girişinde, menşe şahadetnamesi aranmayacaktır. (1 puan)
- İthalat Rejimi Kararı eki listelerde Dünya Ticaret Örgütü üyesi olmayan ülkeler için öngörülen gümrük vergisi oranının aynı listelerde yer alan Diğer Ülkeler sütununda gösterilen gümrük vergisi oranından daha yüksek bir oranda belirlenmiş olması halinde de, menşe şahadetnamesi aranmayacaktır. (1 puan)

İthalatında menşe şahadetnamesi aranmayacak eşya ise;

- Numunelerin serbest dolaşıma girişinde, ticaret politikası önlemleri, ilave vergiler ve ek yükümlülükler uygulanmayacağından bunlar için menşe şahadetnamesi aranmayacaktır. (1 puan)
- Ticari mahiyette olmayan ve CIF kıymeti 430 Avro'yu geçmeyen eşya için menşe şahadetnamesi aranmayacaktır. CIF kıymetinin belirlenmesinde, aynı gönderici tarafından Türkiye'deki bir alıcı adına gönderilen kap ve kolilerin hepsi bir bütün teşkil edecek ve tamamının kıymeti birlikte dikkate alınacaktır. (1 puan)

Cevap 2-Olgu kapsamında, gümrük beyannamesinde gümrük tarife istatistik pozisyonunun daha yüksek bir vergiye tabi olması gereken eşya olarak beyan edilmesi gereken eşyanın farklı gümrük tarife istatistik pozisyonunda daha düşük bir oranda gümrük vergisine tabi eşya olarak beyan edilmesi, istisna kapsamında olması gereken eşya için KDV hesaplanması hallerinde,

4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve söz konusu Kanunun verdiği yetki dâhilinde yayımlanan Gümrük Yönetmeliği hükümlerine ve bu mevzuatta belirlenen sürelerinde dikkate alınması suretiyle;

a-Örnek kapsamında beyannamede düzeltme yapılması ve beyannamenin iptali hükümleri doğrultusunda yapılacakların, yapılması gerekenlerin, düzeltme ve iptalin olup olmayacağını, olacaksa nasıl olacağını/olabileceğinin açıklanması/değerlendirilmesi istenmiştir.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 11 inci maddesinde;

“Gümrük işlemleriyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan kişiler, Gümrük Müsteşarlığının veya gümrük idarelerinin talebi üzerine gümrük işlemleri ile sınırlı olmak kaydıyla belirlenen süreler içinde gerekli bütün belge ve bilgileri vermek ve her türlü yardımı sağlamakla yükümlüdür.

Kendilerinden bu konularda bilgi istenilen kişiler, özel kanunlarda yazılı gizlilik hükümlerini ileri sürerek bilgi vermekten kaçınamazlar.” Şeklinde belirlemeler yapılmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 13 üncü maddesinde;

“İlgili kişiler, 11 inci maddede belirtilen belge ve bilgileri gümrük kontrolü amacıyla beş yıl süre ile saklamak zorundadırlar.

Belge saklama süresi;

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

a) (b) bendinde öngörülen haller dışında, serbest dolaşıma girmek veya ihraç edilmek üzere beyan edilen eşya ile ilgili olarak, serbest dolaşıma giriş veya ihracat beyanlarına ilişkin belgelerin tescil edildiği yılın;

b) Nihai kullanımları nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergisi ile Türkiye'de serbest dolaşıma giren eşya için, gümrük gözetimine tabi olmalarının sona erdiği yılın;

c) Başka bir gümrük rejimine tabi tutulan eşya için, söz konusu gümrük rejiminin sona erdiği yılın;

d) Serbest bölgeye konulan eşya için, buralardan çıktıkları yılın;

Sonundan itibaren işlemeye başlar." Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 14 üncü maddesi ve Gümrük Yönetmeliğinin 31 inci maddesinde sürelerin nasıl hesaplanacağı ve süre uzatımı halleri açıklanmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 63 üncü maddesinde;

"Başka bir eşyanın beyanı sonucunu doğurmaması kaydıyla, beyan sahibinin talebi üzerine beyannamede yer alan bir veya daha fazla bilginin düzeltilmesine, gümrük idarelerince izin verilir. Ancak;

a) Beyan sahibine eşyanın muayene edileceğinin bildirilmesinden,

b) Söz konusu bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden,

c) 73 üncü madde hükümleri saklı kalmak üzere, eşyanın teslim edilmesinden,

sonra beyannamede düzeltme yapılmasına izin verilmez." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Aynı Kanununun 65 inci maddesinde;

"1. Gümrük idareleri, beyanın doğruluğunu araştırmak üzere;

a) Beyanname ile ilgili ve beyannameye ekli belgeleri kontrol edebilir ve beyannamenin içerdiği bilgilerin doğruluğunu araştırmak amacı ile beyan sahibinden diğer belgeleri de vermesini isteyebilir,

b) Eşyayı muayene edebilir ve ayrıntılı muayene veya tahlil amacıyla numune alabilirler.

2. Beyanname kapsamı eşyanın muayene edilmesi halinde, muayene sonuçları, muayene edilmemesi halinde ise beyannamede yer alan bilgiler, eşyanın tabi olduğu gümrük rejimi hükümlerinin uygulanmasında esas alınır.

3. Kontrol amacıyla gümrük müfettişleri, gümrük müfettiş yardımcıları, kontrolörler, stajyer kontrolörler ve gümrük idare amirleri muayenesi yapılmış ve işlemleri tamamlanmış eşyanın ikinci muayenesini her zaman yapabilirler. Keza, sözü edilenler gümrük işlemlerini her aşamada denetlemeye yetkilidirler.

4. Beyannameyi kontrol edenler ile muayeneyi ve ikinci muayeneyi yapanlar, yaptıkları kontrolden veya muayeneden, gümrük vergilerinin hesaplanmasından ya da muafiyet hükümlerinin uygulanmasından, duruma göre tek başlarına veya müteselsilen sorumludurlar." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Aynı Kanununun 69 uncu maddesinde;

"1. Eşyanın ilgili rejime tabi tutulma şartlarının yerine getirilmesi ve eşyanın yasaklayıcı veya kısıtlayıcı önlemlere tabi olmaması kaydıyla, gümrük idareleri, tescilden sonra beyannamedeki bilgileri kontrol ederek veya belli hallerde kontrol etmeksizin, eşyayı teslim ederler. Ancak, beyannamenin incelenmesinin makul bir süre içinde tamamlanamadığı ve bu inceleme sırasında eşyanın hazır bulundurulmasına gerek olmadığı hallerde de eşya teslim edilir.

Yasaklama veya kısıtlamaya tabi olması nedeniyle teslimine imkan bulunmayan eşyanın tabi olacağı işlemlere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2. Aynı beyanname kapsamı eşyanın tümünün aynı anda teslimi esastır.

Bu fıkranın uygulamasında, bir beyannamenin iki veya daha fazla kalemi kapsamı halinde, her kaleme ilişkin bilgiler ayrı bir beyanname konusu eşya gibi değerlendirilir.

3. Beyannamenin tescilinin bir gümrük yükümlülüğü doğurması halinde, gümrük vergileri ödenmedikçe veya teminata bağlanmadıkça beyanname kapsamı eşya teslim edilemez. Ancak, bu hüküm kısmi muafiyete tabi geçici ithalat rejimine uygulanamaz.

4. Beyan edilen gümrük rejimi hükümlerine göre teminat istenmesi halinde, söz konusu teminat alınmadan eşya teslim edilemez.” Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Yine aynı Kanunun “Eşyanın Tesliminden Sonra Beyanın Kontrolü” başlıklı 73 üncü maddesinde;

“1. Gümrük idareleri, eşyanın tesliminden sonra ve beyannamedeki bilgilerin doğruluğunu saptamak amacıyla, eşyanın ithal veya ihraç işlemlerini veya sonraki ticari işlemlere ilişkin ticari belge ve verileri kontrol edebilirler. Bu kontroller beyan sahibine, söz konusu işlemler ile doğrudan ya da dolaylı olarak ticari yönden ilgili diğer kişilere veya belge ve verileri ticari amaçla elinde bulunduran diğer kişilere ait yerlerde yapılabilir. Mümkün olduğu takdirde eşya muayene de edilebilir.

2. Gümrük idareleri, kendi yetkileri doğrultusunda veya beyan sahibinin talebi üzerine, yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, beyannamenin düzeltilmesini eşyanın tesliminden sonra da yapabilirler.

3. Beyannamenin incelenmesi veya eşyanın tesliminden sonraki kontrolü sonucunda, ilgili gümrük rejimine ilişkin hükümlerin yanlış veya eksik bilgilere dayanarak uygulandığının saptanması halinde, gümrük idareleri, bu Kanunda yer alan ceza hükümleri saklı kalmak üzere, beyanı yeni bulgulara göre düzeltmek için gerekli işlemleri yaparlar.” Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Gümrük Kanununun verdiği yetki dahilinde yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin “Beynamede düzeltme” başlıklı 120 nci maddesinde;

“Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen ‘başka bir eşya’ ifadesinden, tarife alt pozisyonu değişen, değişmemesi durumunda ise her türlü vergi ile ek mali yükümlülüğün ad valorem usulde oran veya spesifik usulde miktarına ve/veya ticaret politikası önlemine ilişkin faydalanılacak hak ve menfaatlerde farklılık gösteren eşya anlaşılır.

(2) Eşyanın teslimine kadar;

a) Eşyanın muayenesi için bilgisayar sistemi tarafından beyanın kontrolü türünün kırmızı hat olarak belirlenmesinden,

b) Beyan edilen eşyaya ilişkin bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden, önce beynamede düzeltme yapılmasına izin verilir.

(3) Beyanın kontrolü türü kırmızı hat olarak belirlenen eşyaya ilişkin bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden önce düzeltme talebinde bulunulması halinde talep Kanunun 234 üncü maddesinin üçüncü fıkrasından yararlanma talebi olarak değerlendirilerek sistemde gerekli düzeltmeler yapılır. Beyan edilen eşyaya ilişkin bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden sonra düzeltme talebinde bulunulması halinde ise düzeltme talepleri kabul edilmeyerek 192 ve 193 üncü maddeler uygulanır.

(4) Cezaî hükümler saklı kalmak kaydıyla, beyanname tescil tarihinden itibaren üç yıllık süre içinde yükümlünün talebi üzerine Kanunun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca beynamede düzeltme yapılmasına izin verilir. Ancak, dahilde işleme rejimi için bu sürenin üç yıldan daha uzun belirlenmesine Müsteşarlık yetkilidir.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Gümrük Yönetmeliğinin “Başka eşyanın beyan edilmesi nedeniyle eşyanın tesliminden sonra beyannamenin iptali” başlıklı 125 inci maddesinde;

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

(1) İthalat vergilerinin tamamen veya kısmen ödenmesini gerektirir bir gümrük rejimine tabi tutulan bir eşyanın, yanlışlıkla aynı rejime konu olabilecek başka bir eşya yerine beyan edilmiş olması halinde gümrük idareleri beyan sahibinin beyannamenin tescil edildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde yapmış olduğu talebi üzerine, aşağıdaki şartların tamamının yerine getirildiğinin kanıtlanması halinde beyannameyi iptal edebilir.

a) Yanlış beyana konu eşyanın orijinal halini koruması, izin verildiği şekilden başka bir şekilde kullanılmamış olması,

b) Gerçekte beyan edilmek istenilen eşyanın ilk beyannamenin tescili sırasında aynı gümrük idaresine sunulmasının ve aynı gümrük rejimine tabi tutulmasının mümkün olması.

(2) Gümrük idareleri, mücbir sebep ve beklenmeyen hallerin varlığı ve kanıtlanması halinde 3 aylık sürenin aşılması halinde de başvuruyu kabul eder." Şeklinde hüküm tesis edilmiştir. Bu yasal hüküm ve açıklamalar kapsamında;

Beyannamenin düzeltilmesi hükümlerine göre;

- Gümrük idareleri, beyan sahibinin beyanname tescil tarihinden itibaren üç yıllık süre içinde talebi üzerine, beyannamenin düzeltilmesini eşyanın tesliminden sonra da yapabilirler. Ancak düzeltme işlemi başka bir eşyanın beyanı sonucunu doğuracak mahiyette olmaması gerekmektedir. **(2 puan)** Örnekte GTİP kodu ve vergi oranı değişmiş ve hatalı hesaplama yapılmış olduğundan ve dolayısıyla başka bir eşyanın beyanı sonucunu doğurması nedeniyle, beyan konusu eşyanın tesliminin yapılmış olup olmamasına bakılmaksızın beyan sahibi yükümlünün talebi üzerine beyannamede yer alan bir veya daha fazla bilginin düzeltilmesi söz konusu olamayacaktır. **(2 puan)**
- Ancak gümrük idaresi, istisnai durumlar dışında her halükarda beyannamenin tescilini takip eden yılın başından itibaren 5 yıllık süre içerisinde beyanname ve ekleri ile muayene de dahil beyanname konusu eşya için kontroller yapabilecek, cezai hükümler saklı kalmak üzere gerekli düzeltme işlemlerini tesis edebilecektir. Ancak bu süreçte vergi ve cezanın tarh, tebliğ zamanaşımı hükümleri ayrıca dikkate alınacaktır. **(2 puan)**

Beyannamenin iptali kapsamında;

- Gümrük vergisi ödenmesini gerektirir beyan konusu eşyanın yanlışlıkla aynı rejime konu olabilecek başka bir eşya yerine beyan edilmiş olması nedeniyle, gümrük idareleri beyan sahibinin beyannamenin tescil edildiği tarih olan 1/6/2024 tarihinden itibaren üç ay içerisinde yani 1/9/2024 tarihi mesai saati sonuna kadar yapacağı talep üzerine; **(1 puan)**
 - Yanlış beyana konu eşyanın orijinal halini koruması, izin verildiği şekilden başka bir şekilde kullanılmamış olması, **(1 puan)**
 - Gerçekte beyan edilmek istenilen eşyanın ilk beyannamenin tescili sırasında aynı gümrük idaresine sunulmasının ve aynı gümrük rejimine tabi tutulmasının mümkün olması. **(1 puan)**şartlarının tamamının yerine getirildiğinin kanıtlanması halinde, gümrük idaresi beyannameyi iptal edebilecektir.
- Gümrük idareleri, mücbir sebep ve beklenmeyen hallerin varlığı ve kanıtlanması halinde 3 aylık sürenin aşılması halinde de başvuruyu kabul edecektir. **(1 puan)**

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

b-Örnek olayın, soruda verilen her bir kavram/başlık/hüküm/tanımlara ilişkin düzenlemeler kapsamında, gerekli açıklamaların da yapılarak anlatılması/değerlendirilmesi istenmiştir.

b.1-Gümrük Yükümlülüğünün Doğması (yükümlülük, yükümlü ve sorumlular, vergi ve faiz hesaplaması gibi);

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 181 inci maddesinde;

“1. İthalatta gümrük yükümlülüğü;

a) İthalat vergilerine tabi eşyanın serbest dolaşıma girişi,

b) İthalat vergilerine tabi eşyanın ithalat vergilerinden kısmi muafiyet suretiyle geçici ithali, için verilecek gümrük beyannamesinin tescil tarihinde başlar.

2. İthalatta gümrük yükümlülüğünde yükümlü, beyan sahibidir. Dolaylı temsil durumunda, hesabına gümrük beyanında bulunulan kişi de yükümlüdür. Dolaylı temsilde, temsilcinin yükümlülüğü, beyanda kullanılan verilerin yanlış olduğunu bildiği veya mesleği icabı ve mutata olarak bilmesi gerektiği durumlarla sınırlıdır. 188 inci, 190 inci ve 194 üncü maddeler uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü için de bu hüküm uygulanır.

3. Birinci fıkrada belirtilen rejimlerden biri için bulunulan beyanda kullanılan veriler, kanunen alınması gereken vergilerin tamamen veya kısmen tahsil edilememesine sebep olduğu takdirde, beyanın yapılabilmesi için bu verileri veren ve bu verilerin yanlış olduğunu bilen veya bilmesi gereken kişiler de gümrük vergilerinden sorumludur.” Şeklinde belirleme yapılmıştır. Kanuna aykırı olarak serbest dolaşıma giriş söz konusu olmadığı için Kanunun 182 inci maddesi cari olmayacaktır.

Kanunun 192 nci maddesinde, aynı gümrük vergilerinin ödenmesinden birden çok yükümlünün sorumlu olduğu hallerde, bunların söz konusu vergilerin ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları hüküm altına alınmıştır.

Yine 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 193 üncü maddesinde;

“Bu Kanunla konulmuş aksine hükümler ve 2 nci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir eşyaya uygulanacak ithalat veya ihracat vergileri tutarı, bu eşyaya ilişkin gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihteki vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına göre belirlenir.

2. Gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihi kesin olarak tespit etmenin mümkün olmadığı hallerde, ilgili eşyaya ilişkin vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarının uygulanması için dikkate alınacak tarih, gümrük idarelerinin bu eşya için bir gümrük yükümlülüğü başladığı sonucuna vardıkları tarihtir.

Ancak, gümrük idarelerinin elde ettikleri bilgilerin gümrük yükümlülüğünün daha önceki bir tarihte başladığını tespit etmelerine imkan vermesi halinde, eşyanın ithalat veya ihracat vergileri tutarı, elde edilen bilgilere göre söz konusu yükümlülüğün başladığının anlaşıldığı en eski tarihteki vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak tespit edilir.

3. Beyan sahibinin hatalı beyanı sonucu hiç alınmadığı veya noksan alındığı tespit edilen gümrük vergilerine, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarih ile vergilerin kesinleştiği tarih arasındaki süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre tespit edilen gecikme zammı oranında faiz uygulanır. Gümrük vergilerinin kesinleşmesinden önce ödenmek istenmesi durumunda faiz, ödeme tarihine kadar hesaplanarak vergiler ile birlikte tahsil edilir.” Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Ayrıca Gümrük Yönetmeliğinin 483-488 nci maddelerinde konuya ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Buna göre;

- İthal edilen eşyanın serbest dolaşıma girişi için verilen beyannamenin tescil tarihinde gümrük yükümlülüğü doğmaktadır. Dolayısıyla beyannamenin tescil edildiği 1/6/2024 tarihi itibarıyla 31.03 ana gümrük tarife istatistik pozisyonunda fosfatlı mineral veya kimyasal gübreler için de gümrük yükümlülüğü doğmuş olacaktır. **(1 puan)**
- Beyan sahibi gümrük vergilerinin doğru bir şekilde tarh, tahakkuk etmesinden yükümlü olacaktır. Güneş Gübre Fabrikaları A.Ş. ve dolaylı temsil durumunda, bunun hesabına gümrük beyanında bulunulan kişi de yükümlü olacaktır. Ancak dolaylı temsilde, temsilcinin yükümlülüğü, beyanda kullanılan verilerin yanlış olduğunu bildiği veya mesleği icabı ve mutad olarak bilmesi gerektiği durumlarla sınırlı kalacaktır. **(1 puan)**
- Güneş Gübre Fabrikaları A.Ş. adına beyannameyi veren kişi/kişiler beyanda kullandığı yanlış veriler dolayısıyla kanunen alınması gereken vergilerin kısmen de olsa tahsil edilememesine sebep olmaları nedeniyle ve bu kişi/kişilerin de eğer bu verilerin yanlış olduğunu biliyor veya bilmesinin gerekli olduğu kabul ediliyorsa, bunlarda gümrük vergilerinden sorumlu olacaktır. **(2 puan)** Bu kişiler firma adına beyannameyi veren/verdiren şirketin genel müdürü, mali işlerden sorumlu yönetim kurulu üyesi ve/veya yönetim kurulu üyeleri olacaktır.
- Bu kapsamda birden çok yükümlünün sorumlu olduğu hallerde, bunlarda söz konusu vergilerin ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklardır. **(1 puan)**
- 31.03 ana gümrük tarife istatistik pozisyonunda fosfatlı mineral veya kimyasal gübreler için beyannamenin tescil edildiği ve gümrük yükümlülüğünün olduğu 1/6/2024 tarihindeki vergi oranı %24 olarak dikkate alınacak, hatalı beyan sonucu noksan alındığı tespit edilen gümrük vergisine, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarih olan 1/6/2024 tarihinden vergilerin kesinleştiği tarih arasındaki süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre tespit edilen gecikme zammı oranında faiz uygulanacaktır. Gümrük vergilerinin kesinleşmesinden önce ödenmek istenmesi durumunda faiz, ödeme tarihine kadar hesaplanarak vergiler ile birlikte tahsil edilecektir. **(2 puan)**

b.2-Gümrük Vergilerinin Tahakkuku, Tebliği ve Ödenmesi (Kanun kapsamındaki itiraz ve uzlaşma müesseseleri dahil);

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 195 inci maddesinde;

"1. Gümrük idaresi tarafından gerekli bilgiler kullanılarak tahakkuk ettirilen gümrük vergileri, Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defterine veya bilgisayara kaydedilir. Bilgisayara kayıt halinde, bilgisayar çıktıları Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defteri yerine geçer.

Ancak;

a) Geçici bir anti-damping vergisi veya fark giderici vergi uygulandığı,

b) Kanunen alınması gereken vergi tutarının, bir bağlayıcı tarife ve menşe bilgisine istinaden belirlenen tutarlardan yüksek olduğu,

c) Vergi tutarının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen seviyenin altında kaldığı, 115 Hallerde, hesaplanan vergiler Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defterine kaydedilmekle birlikte, bunların özel durumu defterde belirtilir.

2. Gümrük Vergilerinin tahakkukunu İzleme Defterinin şekli ile bu defterin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir." Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 197 nci maddesinde;

"Gümrük vergileri, tahakkukundan hemen sonra yükümlüye tebliğ edilir.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2. Yapılan denetlemeler sonucunda hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen veya 1 inci fıkrafta belirtilen şekilde tebliğ edilemeyen gümrük vergilerine ilişkin tebliğat gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihten itibaren üç yıl içinde yapılır. Şu kadar ki, gümrük yükümlülüğünün doğduğu olayla ilgili olarak dava açılması zaman aşımını durdurur.

3. Yükümlü tarafından gümrük beyannamesinde gösterilen vergi tutarı ile gümrük idaresince hesaplanan vergi tutarının eşit olması halinde, gümrük idarelerinin eşyayı teslim etmesi, gümrük vergilerinin yükümlüye tebliği yerine geçer.

4. Gümrük vergileri alacakları, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zaman aşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olmak kaydıyla, bu alacaklar Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanaşımı süreleri içerisinde kovuşturulup tahsil edilir.

5. Bu madde hükümlerine göre tebliğ edilen gümrük vergileri; 242 nci maddede belirtilen sürelerde itirazda bulunulmaması veya süresi içinde idari yargı mercilerine başvurulmaması hallerinde bu sürelerin bittiği tarihte kesinleşir; dava açılması halinde mahkemece yükümlü aleyhine verilen kararın gümrük idaresine tebliğ edildiği tarihte tahsil edilebilir hale gelir." Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 198 inci maddesinde;

"1. 69 uncu madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yapılan kontrol ve denetlemeler sonucunda hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen gümrük vergileri ile işlemleri daha sonra yapılmak üzere teslim edilen eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin, yükümlüye tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde ödenmesi zorunludur. Ödeme süresinin bitmesinden önce ilgilinin yazılı istemde bulunması ve teminat alınması şartıyla ödeme süresi otuz gün daha uzatılabilir. Süre uzatımı beyanname kapsamı eşyanın her bir kalemi için ayrı ayrı da yapılabilir. Uzatılan süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesine göre tecil faizi alınır.

2. Tebliğ edilen gümrük vergilerine karşı 242 nci madde çerçevesinde gümrük idareleri nezdinde itiraz edilmesi ödeme süresini keser. Ödeme süresi idarenin ya da yargı mercii kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren yeniden başlar.

3. Yükümlü, vergi tutarının tamamını veya bir kısmını verilen sürenin bitimini beklemeksizin ödeyebilir.

4. 195 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen durumlar hariç olmak üzere; eşyanın tercihli tarifesinin karşı ülke idareleri ile idari işbirliği çerçevesinde oluşturulduğu durumlarda, dolaşım belgesinin karşı ülke idaresince yanlışlıkla onaylandığı tespit edildiğinde, yükümlü, gümrük mevzuatının gerektirdiği yükümlülüklerin yerine getirilmesinde tüm özeni gösterdiğini ispat edebildiği takdirde, tercihli tarife uygulanması nedeniyle tahakkuk ettirilmeyen vergiler sonradan istenmez. Ancak, belgeyi onaylayan idarenin eşyanın tercihli tarife için tayin edilen şartları yerine getirmediğini bildiği veya bilmesi gerektiği durumlar hariç olmak üzere, doğru olmadığı tespit edilen belgenin ihracatçı tarafından sunulan yanlış verilere dayanarak onaylanması veya tercihli düzenlemenin, yararlanan ülke tarafından doğru olarak uygulandığına dair şüphe bulunduğu yönünde Resmi Gazetede bir duyuru yayımlanmış olması halinde vergiler yükümlüden tahsil edilir." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 200 üncü maddesinde;

"1. Gümrük vergileri Türk Lirası olarak ödenir. Bu ödeme 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen usullere göre yapılır.

2. Gümrük vergileri, yetki verilen bankalar aracılığıyla da tahsil edilebilir." Şeklinde açıklama yapılmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 201 inci maddesinde;

"Süresi içinde ödenmeyen kesinleşmiş gümrük vergileri hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır." Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 242 nci maddesinde;

"1. Yükümlüler kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri, cezalar ve idari kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir üst makama, üst makam yoksa aynı makama verecekleri bir dilekçe ile itiraz edebilir.

2. İdareye intikal eden itirazlar otuz gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir.

3. İtiraz dilekçelerinin süresi içinde yanlış makama verilmesi halinde, itiraz süresinde yapılmış sayılır ve idarece yetkili makama ulaştırılır.

4. İtirazın reddi kararlarına karşı işlemin yapıldığı yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabilir." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 244 üncü maddesinde ise gümrük vergisi ve cezalara ilişkin uzlaşma hükümleri düzenlenmiştir. Buna göre yükümlüler ve ceza muhatabı olanlar kendilerine tebliğ edilen ek gümrük vergisi ve buna ilişkin cezalara karşı uzlaşma talep edebileceklerdir. Tebliğden itibaren 15 günlük itiraz süresi içerisinde, uzlaşma için başvuru yapılabilecektir. Uzlaşma talebinde bulunulması hâlinde, itiraz veya dava açma süresi duracak, uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi hâlinde süre kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır. Ancak itiraz ve dava açma sürenin bitimine beş günden az kalmış olması hâlinde süre beş güne tamamlanacaktır. Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi hâlinde yeniden uzlaşma talebinde bulunulamayacaktır. Gümrük vergileri ve cezalarına ilişkin fiilin, 5607 sayılı Kanunda yer alan kaçakçılık suçları ile ilişkili olması hâlinde uzlaşmaya ilişkin hükümler uygulanamayacaktır. Vergi yükümlüsü veya ceza muhatabı, üzerinde uzlaşılan ve tutanakla tespit olunan hususlar hakkında dava açamayacak ve hiçbir mercie şikâyetle bulunamayacaktır. Uzlaşılan gümrük vergileri ve cezalar, uzlaşma tutanağının tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenecektir. Uzlaşılan vergilere ilişkin gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanacaktır. Uzlaşmaya ilişkin ayrıntılar ve komisyonların teşkili maddenin verdiği yetki kapsamında Gümrük Uzlaşma Yönetmeliğinde açıklanmış bulunmaktadır.

Ayrıca Gümrük Yönetmeliğinin 489-492 nci maddelerinde konuya ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Bu düzenlemelere göre;

- Gümrük idaresi tarafından 1/6/2024 tarihli beyanname ve eki bilgiler üzerine tahakkuk ettirilen gümrük vergileri, elektronik ortamda tutulan Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defterine kaydedilecek ve sistem üzerinden tebliğ edilecektir. **(1 puan)**
- Tahakkuk eden gümrük vergileri ilgiliye tebliğ edilmektedir. Sistem üzerinden tebliğ yapılmakla birlikte 1/6/2024 tarihinde beyan edilen eşya için beyannamenin tescili sonrası eşyanın teslimi ile gümrük vergileri her halükarda tebliğ edilmiş olmaktadır. Beyan edilen eşyaya ilişkin %10 olarak hesaplanan ancak gerçekte %24 oranında hesaplanması gereken $(120.000.000 * \%24) - 12.000.000 = 16.800.000$ TL fark gümrük vergisi, vergi yükümlülüğünün doğduğu 1/6/2024 tarihinden itibaren üç yıl içinde yani 1/6/2027 mesai saati sonuna kadar tebliğ edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde gümrük vergileri zamanaşımına uğramış olacaktır. Ancak bu süre içerisinde dava açılması zamanaşımını durduracaktır. **(2 puan)**
- Diğer taraftan yanlış beyanla eksik tahakkuka sebebiyet verme, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zaman aşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

ceza davası açılmış olması kaydıyla, fark alacak Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanasını süreleri içerisinde kovuşturulup tahsil edilecektir. **(1 puan)**

- Güneş Gübre Fabrikaları A.Ş. ve/veya diğer yükümlüler kendilerine tebliğ edilecek fark gümrük vergisi ve cezası için tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödemeyi yapması gerekmektedir. Yazılı olarak talep edilmesi ve teminat gösterilmesi halinde tecil faizi alınarak ödeme süresine 30 gün daha ilave edilebilecektir. **(2 puan)**
- Kendisine tebligat yapılan yükümlüler 15 günlük ödeme süresi içerisinde, tebligatı yapan makamın bağlı olduğu bir üst makama yani ilgili bölge müdürlüğü veya Ticaret Bakanlığı'na, üst makam yoksa tebligatı yapan makama yani Ticaret Bakanlığı'na bir dilekçe ile itiraz edebilirler. Süresinde itirazda bulunulmaması veya dava açılmaması halinde vergi ve ceza kesinleşecektir. Dava açılması halinde mahkemece yükümlü aleyhine verilen kararın gümrük idaresine tebliğ edildiği tarihte vergi ve ceza tahsil edilebilir hale gelecektir. **(2 puan)**
- Güneş Gübre Fabrikaları A.Ş. ve/veya diğer yükümlüler kendilerine tebliğ edilecek fark gümrük vergisi ve cezası için tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde uzlaşma talep edebileceklerdir. Uzlaşmanın kesinleşmesi halinde, uzlaşılan tutarlar uzlaşma tutanağının tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenecektir. Uzlaşılan vergilere ilişkin gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için gecikme faizi hesaplanacaktır. Söz konusu vergi yükümlüleri veya ceza muhatabı, üzerinde uzlaşılan ve tutanakla tespit olunan hususlar hakkında dava açamayacak ve hiçbir mercie şikâyette bulunamayacaktır. **(2 puan)**
- Uzlaşma talebinde bulunulması hâlinde, itiraz veya dava açma süresi duracak, uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi hâlinde süre kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır. Ancak itiraz ve dava açma sürenin bitimine beş günden az kalmış olması hâlinde süre beş güne tamamlanacaktır. Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi hâlinde yeniden uzlaşma talebinde bulunulamayacaktır. **(2 puan)**
- Gümrük vergileri ve cezalarına ilişkin yanlış beyana dayalı fiilin, 5607 sayılı Kanunda yer alan kaçakçılık suçları ile ilişkili olması hâlinde uzlaşmaya ilişkin hükümler uygulanamayacaktır. **(1 puan)**
- Süresi içinde ödenmeyen kesinleşmiş gümrük vergileri hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanacaktır. **(1 puan)**

b.3-Vergilerin Geri Verilmesi veya Kaldırılması (3065 sayılı KDV Kanunu'nun buna ilişkin hükümleri de dikkate alınarak);

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 48 inci maddesinde;

“Bu kanuna göre vergisi ödenmeden veya eksik ödenerek yurda sokulan eşyaların hiç alınmamış veya eksik alınmış Katma Değer Vergileri hakkında Gümrük Kanunundaki esaslara göre işlem yapılır.

Ancak, indirim hakkı tanınan işlemlere konu eşyanın serbest dolaşıma girdiği tarihin içinde bulunduğu veya sonraki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak vergi dairesine verilen beyannamelere göre ödenen katma değer vergisi (sorumlu sıfatıyla ödenenler hariç), ithalde hiç ödenmemesi veya eksik ödenmesi nedeniyle tahsili gereken katma değer vergisinden düşülür.

İthal edilen eşya ile ilgili olarak; katma değer vergisinden müstesna olduğu halde yanlışlıkla alınan veya fazla alındığı anlaşılan katma değer vergisi, indirim hakkına sahip olmayan mükelleflere, Gümrük Kanununa göre iade olunur.” Şeklinde hüküm tesis edilmiştir. Buna göre katma değer vergisinden istisna olan bir eşyaya ilişkin olarak gümrükte katma değer vergisi hesaplanması ve ödenmesi halinde bu vergi indirim hakkı sahibi olanlar tarafından indirim yoluyla telafi edilebilecektir. İndirim hakkı sahibi olmayanlara ise 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre iade edilecektir.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

4458 Sayılı Gümrük Kanununun 210, 211, 212, 213, 214 ve 215 inci maddelerinde gümrük vergilerinin geri verilmesi ve kaldırılmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanununun 210 uncu maddesinde;

“Bu Kanunda geçen;

a) "Geri verme" deyimi, ödenmiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen geri ödenmesi,

b) "Kaldırma" deyimi, henüz ödenmemiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen alınmamasına karar verilmesi, anlamına gelir.

Gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılmasına ilişkin hükümler bu Kanun kapsamında tatbik edilen para cezaları için de uygulanır.” Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Kanun'un 211 inci maddesinde; *“1. Kanunen ödenmemeleri gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen gümrük vergileri geri verilir. Kanunen tahakkuk ettirilmemeleri gerektiği halde tahakkuk ettirilen gümrük vergileri kaldırılır.*

Ancak, kanunen ödenmemesi veya tahakkuk ettirilmemesi gereken gümrük vergileri ilgili kişinin kasten yaptığı bir tahrifat veya ticaret politikası önlemlerine tabi eşyanın gümrük kıymetinin yükümlünün kendi beyanı ile artırılması sonucunda ödenmiş veya tahakkuk ettirilmişse, bu vergilerin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin talepler kabul edilmez.

2. Kanunen ödenmemeleri gereken gümrük vergileri, söz konusu vergilerin yükümlüye tebliğ edilmesi ve ilgilinin üç yıl içinde gümrük idaresine müracaatı üzerine geri verilir veya kaldırılır.

Kontrol ve denetleme sonucunda, geri verme veya kaldırma hallerinden birinin tespiti durumunda, aynı süre içinde geri verme veya kaldırma işlemi doğrudan yapılır.

Bu süre mücbir sebep veya beklenmeyen hallerde uzatılabilir.” şeklinde belirleme yapılmıştır.

Kanunun 212 inci maddesinde; *“Bir gümrük beyannamesine dayanılarak ödenmiş olan gümrük vergileri bu beyannamenin iptal edilmesi üzerine ilgilinin talebiyle geri verilir. Bu istemin, gümrük beyannamesinin iptal edilmesi amacıyla müracaatta bulunulması için öngörülen süreler içerisinde yapılması gerekir.”*şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Kanunun 213 üncü maddesinde; *“1. Beynamenin tescili tarihi itibarıyla, kusurlu veya ithallerine esas teşkil eden sözleşme hükümlerine aykırı olduklarından bahisle, ithalatçı tarafından kabul edilmeyen eşyaya ilişkin ithalat vergileri geri verilir veya kaldırılır. Kusurlu eşyaya, teslimden önce hasar gören eşya da dahildir.*

2. Bu tür eşyaya ilişkin ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması, kusurlu veya sözleşme hükümlerine aykırı olduklarının tespiti için gerekli olan ilk kullanım dışında eşyanın kullanılmamış olması ve eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi koşullarına bağlıdır. Gümrük idareleri, ilgilinin talebi üzerine, eşyanın ihracı yerine; imhasına, yeniden ihraç amacıyla transit veya gümrük antrepo rejimine tabi tutulmasına veya serbest bölgeye konulmasına izin verirler. Söz konusu işlem veya kullanımlardan birine tabi tutulan eşya, serbest dolaşımda olmayan eşya olarak değerlendirilir.

3. Gümrük beyanından önce denenmek üzere geçici olarak teslim edilen eşyanın vergileri, eşyanın kusurlu veya sözleşme hükümlerine aykırı olduğu hususlarının deneme sırasında anlaşılmadığı kanıtlanmadıkça geri verilmez veya kaldırılmaz.

4. Bu madde uyarınca geri verilecek veya kaldırılacak gümrük vergileri için vergilerin yükümlüye tebliği tarihinden itibaren bir yıl içerisinde gümrük idaresine müracaat edilmesi gerekir. Mücbir sebebin tespiti halinde bu süre Müsteşarlıkça uzatılır.” şeklinde açıklama yapılmıştır.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Kanun'un 214 üncü maddesinde; “Gümrük vergileri 211, 212 ve 213 üncü maddelerde belirtilen haller dışında, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşma hükümleri çerçevesinde Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek hallerde geri verilir veya kaldırılır.

Bu maddede belirlenen geri verme ve kaldırma işlemleri, gümrük vergilerinin yükümlüye tebliği tarihinden itibaren bir yıl içinde ilgili gümrük idaresine başvurulması üzerine yapılır.

Ancak, mücbir sebebin tespiti halinde, bu sürenin aşılmasına Müsteşarlıkça izin verilir.” Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Kanunun 215 inci maddesinde ise; “Geri verme veya kaldırma işlemine tabi olmayacak gümrük vergileri miktarı Cumhurbaşkanı Kararı ile belirlenir” şeklinde belirleme yapılmıştır.

Cumhurbaşkanı ve/veya Bakanlar Kurulu 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 118, 119 ve 120 inci maddelerinde, 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun konuya ilişkin genel düzenlemeleri yanında daha özellikli belirlemeler yapmıştır.

Ayrıca Gümrük Yönetmeliğinin 499-511 inci maddelerinde konuya ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Yapılan düzenleme ve açıklamalar kapsamında;

- Güneş Gübre Fabrikaları A.Ş. veya temsilcileri tarafından verilen yanlış bilgilere dayalı beyannameye istinaden tahakkuk ve ödenen katma değer vergisi için verginin geri verilmesine ilişkin hükümler söz konusu olacaktır. **(1 puan)**
- Güneş Gübre Fabrikaları A.Ş. veya temsilcileri, beyannamenin düzeltilmesi için 1/6/2024 tarihinden itibaren 3 yıl içinde ve beyannamenin iptali hükümleri doğrultusunda 1/6/2024 tarihinden itibaren 3 ay içinde başvuruları ve talep etmeleri ve idarenin 30 gün içinde karara bağlaması ve hak sahibine bildirmesi veya idarenin yaptığı kontrol ve denetimler sonucunda 1/6/2024 tarihinden itibaren 3 yıllık süreç içerisinde yersiz ödenen KDV nin belirlenmesi durumunda, gümrük idaresi, yersiz tahsil ettiği vergi tutarını mükellefin vergi dairesine doğrudan göndereceği bir yazı ile bildirecek, vergi dairesi bu yazı üzerine iade talebini sonuçlandıracaktır. Mücbir sebep ve beklenmeyen hallerin mevcudiyetinde tebliğ tarihinden itibaren işleyen 3 yıllık süre uzayabilecektir. Ancak normal koşullarda iade için hiçbir şekilde 3 yıllık sürenin geçirilmemesi gerekmektedir. Bu işlem Güneş Gübre Fabrikaları A.Ş.'nin KDV beyannamelerinin düzeltilmesi yoluyla olacak, aradaki herhangi bir dönemde ödenecek KDV çıkması halinde iade söz konusu olmayacak, aradaki tüm dönemlerde devreden KDV çıkmış olması halinde ise gümrükte yersiz olarak ödenen KDV tutarı aşılmamak suretiyle, aradaki dönemlerdeki devreden KDV tutarının en düşük tutarı dikkate alınmak suretiyle KDV iadesi mükellefin bağlı olduğu Liman Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından yerine getirilecektir.**(4 puan)**

c-Cezalara ilişkin genel hükümlerin açıklanması, (Kanuni düzenlemeler ile Gümrük Yönetmeliği yönüyle sadece “Ceza koyan çeşitli kanunlara göre takibat yapılması” ve “Ceza kararlarının verilmesi, tebliği ve kayda geçirilmesi” hükümleri dikkate alınarak), örnek olaya göre uygulanacak cezaların hesaplanması istenmiştir.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun cezalara ilişkin genel hükümleri birinci bölüm olarak 231, 232 ve 233 üncü maddelerinde düzenlenmiştir.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun cezalara ilişkin "Genel Hükümler" başlığı altındaki 231 inci maddesinde;

"1. İdari yaptırıma konu fiilin, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zamanaşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olmak kaydıyla, idari yaptırım kararları Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanaşımı süreleri içerisinde uygulanır.

2. Gümrük vergileri alacağına bağlı idari para cezalarının zamanaşımı, bu idari para cezalarına ilişkin gümrük vergilerinin zamanaşımına tabidir.

3. Gümrük vergilerine ilişkin idari yaptırım kararları ve bu kararlara yönelik itirazlar hakkında bu Kısım ve Onikinci Kısım hükümleri uygulanır.

4. Mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilen eşyanın bulunamaması hâlinde kaim değer olarak eşyanın gümrüklenmiş değerinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

5. Gümrük idaresi tarafından yükümlüye yazı ile yanlış izahat verilmiş olması hâlinde bu Kısım hükümlerine göre idari para cezası ve faiz uygulanmaz." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 232 nci maddesinde;

"1. Bu Kısımın İkinci Bölüm hükümlerine göre gümrük vergileri ile birlikte alınması gereken para cezaları bu vergiler ile aynı zamanda karara bağlanarak tebliğ edilir ve aynı zamanda ödenir.

2. Konusu ve yükümlüsünün aynı olması, aralarında maddi veya hukuki yönden bağlılık bulunması şartıyla; birden fazla işleme veya beyannameye ilişkin gümrük vergileri ve para cezalarına tek tahakkuk ve ceza kararı düzenlenebilir.

3. Bu Kanun uyarınca idari yaptırım kararları gümrük idarelerinin amirleri veya yardımcıları tarafından verilir." Şeklinde hüküm altına alınmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 233 üncü maddesinde;

"1. Bu Kanuna göre tahsil edilen idari para cezalarının yüzde onbeşi nispetinde bir tutar, varsa muayene ve tahlilden önce cezayı gerektiren durumun ortaya çıkarılmasını sağlayacak muhbirlerle Müsteşarlık bütçesinin ilgili tertibinden ödenir." Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

4458 Sayılı Gümrük Kanununun cezalara ilişkin "Vergi Kaybına Neden Olan İşlemlere Uygulanacak Cezalar" başlığı altındaki 234 üncü maddesinde;

"1. Serbest dolaşıma giriş rejimi veya kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

a) 15 inci maddede belirtilen Gümrük Tarifesini oluşturan unsurlarda veya vergilendirmeye esas olan sayı, baş, ağırlık gibi ölçülerinde aykırılık görüldüğü ve beyana göre hesaplanan ithalat vergileri ile muayene sonuçlarına göre alınması gereken ithalat vergileri arasındaki fark %5'i aştığı takdirde, ithalat vergilerinden ayrı olarak bu farkın üç katı para cezası alınır.

b) Kıymeti üzerinden ithalat vergilerine tabi eşyanın beyan edilen kıymeti, 23 ila 31 inci maddelerde yer alan hükümler çerçevesinde belirlenen kıymete göre noksan bulunduğu takdirde, bu noksanlığa ait ithalat vergilerinden başka vergi farkının üç katı para cezası alınır.

c) Satış birimine göre miktar itibarıyla %5'i geçmeyen bir fark ile maddi hesap hatasından doğan noksan kıymet beyanlarında, bu farklara ait ithalat vergilerinden başka vergi farkının yarısı tutarında para cezası alınır.

2. Dahilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ve tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimi hükümlerine tabi eşyaya ilişkin olarak yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

teslimden sonra kontrol sonucunda; birinci fıkrada belirtilen farklılıkların tespiti durumunda vergi farkının yarısı tutarında idari para cezası verilir.

3. Yukarıda belirtilen aykırılıkların gümrük idaresince tespit edilmesinden önce beyan sahibince bildirilmesi durumunda söz konusu cezalar yüzde on nisbetinde uygulanır.

4. Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için yukarıda belirtilen cezalara ilişkin hükümler uygulanmaz. Bu gibi hallerde, 241 inci maddenin birinci fıkraya hükmüne göre işlem yapılır.

5. 194 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü kapsamında ödenmesi gereken ithalat vergilerinin anılan maddenin dördüncü fıkrasında öngörülen tarihe kadar hiç ödenmemiş veya eksik ödenmiş olduğunun gümrük idaresince yapılan kontrol sonucunda tespit edildiği durumda, ödenmesi gereken ithalat vergilerinin söz konusu dördüncü fıkrada belirtilen faizi ile birlikte tahsilinin yanı sıra, yükümlüsü hakkında bu vergilerin dörtte biri tutarında para cezasına hükmedilir. Bu fıkrada belirtilen hiç ödenmeyen veya eksik ödenen ithalat vergilerinin yükümlüsünce gümrük idaresinin tespitinden önce bildirilmesi durumunda bu cezaya hükmedilmez. 194 üncü maddenin dördüncü fıkrası uyarınca işlem yapmakla yetinilir.

6. Bir ila üçüncü fıkralara göre verilen cezalar 241 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen miktardan az olamaz.” Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Buna göre tarife farklılıklarından kaynaklanan eksik vergi tahakkuku ve ödenmesine ilişkin 234/1-a maddesine göre %5’i aşan farklılıklarda vergi farkının 3 katı tutarında para cezası uygulanacaktır. Ancak eksik tahakkuka ve ödemeye sebep olan aykırılıkların gümrük idaresince tespit edilmesinden önce beyan sahibince bildirilmesi durumunda söz konusu cezalar yüzde on nisbetinde uygulanacaktır. Diğer taraftan söz konusu cezalar hiçbir şekilde Kanunun 241 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen miktardan az olamayacaktır. 241/1’ göre 60 TL olan alt sınır Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 202) ile 1/1/2024 TL den itibaren uygulanmak üzere 828 TL olarak belirlenmiştir.

Ayrıca Gümrük Yönetmeliğinin 579-581 inci maddelerinde cezaların genel hükümlerine ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Cezaların genel hükümlerine ilişkin yapılan düzenlemeler kapsamında;

- Gümrük vergileri alacağına bağlı idari para cezalarının zamanaşımı, bu idari para cezalarına ilişkin gümrük vergilerinin tabi olduğu zamanaşımına tabi olacaktır. **(1 puan)**
- Ancak idari yaptırıma konu fiilin, Türk Ceza Kanununda tanımlı ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve bu fiil için belirlenen dava açılması ve ceza verilmesine ilişkin zamanaşımı sürelerinin daha uzun bir süre olarak belirlenmesi ve bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olması halinde, idari yaptırım kararları Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanaşımı süreleri içerisinde uygulanacaktır. **(1 puan)**
- Bir fiilin hem Gümrük Kanununun hem de kaçakçılıkla mücadele veya diğer ceza koyan kanunların kapsamına girebilecek olması durumunda, idare amiri durumu inceleyerek olay dolayısıyla, aynı zamanda diğer kanunlara göre işlem yapılıp yapılmayacağını tespit edecektir.**(1 puan)**
- Soruşturma veya kovuşturma sonucunda, Gümrük Kanununda tayin edilen cezalardan daha ağır bir para cezasına karar verildiği veya fiilin suç teşkil ettiğine ve suçtan dolayı yaptırım uygulanmasına karar verildiği takdirde, kararın kesinleşmesi ve hükmolunan paranın tahsili şartıyla Gümrük Kanununa göre verilmiş olan ceza kaldırılacak ve alınmış olan para geri verilecektir. **(1 puan)**
- Gümrük vergilerine ilişkin idari yaptırım kararları ve bu kararlara yönelik itirazlar hakkında da Kanunun “İtirazlar” başlıklı 242-244 üncü maddeleri uygulanacaktır.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Dolayısıyla idari para cezaları için cezaya muhatap kişiler açısından itirazda bulunma ve uzlaşma müesseseleri buradaki düzenlemeler dâhilinde cari olacaktır. **(1 puan)**

- Cezai mahiyette bir işlem olarak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilen eşya için bu karar gerekçeli olarak verilecek ve ilgisine tebliğ edilecektir. Söz konusu eşyanın bulunamaması hâlinde, kaim değer olarak eşyanın gümrüklenmiş değerinin kamuya geçirilmesine karar verilebilecektir. **(1 puan)**
- Gümrük idaresi tarafından yükümlüye yazı ile yanlış izahat verilmiş olması hâlinde, Kanunun cezalara ilişkin kısım hükümlerine göre idari para cezası ve faiz uygulanmayacaktır. **(1 puan)**
- Kanunun cezalara ilişkin kısmında belirlenen ve gümrük vergileri ile birlikte alınması gereken para cezaları bu vergiler ile aynı zamanda karara bağlanarak tebliğ edilecek ve aynı zamanda ödenecektir. **(1 puan)**
- Konusu ve yükümlüsü ile gümrük idaresinin aynı olması, aralarında maddi veya hukuki yönden bağıllık bulunması şartıyla; birden fazla işleme veya beyannameye ilişkin gümrük vergileri ve para cezalarına tek tahakkuk ve ceza kararı düzenlenebilecektir. **(1 puan)**
- Ceza kararlarının Türkiye’de yerleşik olmayan kişiler adına düzenlenmesi halinde, pasaport numarası, taşıt plakası, firma unvanı ve adresi gibi ceza kararının takibini kolaylaştırmak üzere gerekli bütün bilgilere ceza kararlarında yer verilecektir. **(1 puan)**
- Gümrük Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararları gümrük idarelerinin amirleri veya yardımcıları tarafından gerekçeli olarak verilecek ve ilgisine tebliğ edilecektir. **(1 puan)**
- Bu Kanuna göre tahsil edilen idari para cezalarının yüzde onbeşi nispetinde bir tutar, varsa muayene ve tahlilden önce cezayı gerektiren durumun ortaya çıkarılmasını sağlayacak muhbirlerle belirlenen usul ve esaslar dairesinde ödenecektir. **(1 puan)**

Ceza tutarının hesaplanması olarak;

- Gümrük idaresinin yaptığı denetim ve kontroller sonucu eksik tahakkukun fark edilmesi halinde, 234/1-a maddesi hükümleri kapsamında tarife farklılıklarından kaynaklanan eksik vergi tahakkuku ve ödenmesine ilişkin olarak eksik tahakkuk eden vergi $((120.000.000 * \%24) - 12.000.000) = 16.800.000$ TL ve bu tutar toplam gümrük vergisi tutarının $(16.800.000 / 28.800.000) = \%58$ 'ine tekabül ettiğinden vergi farkının üç katı olan $(16.800.000 * 3) = 50.400.000$ TL para cezası hesaplanacak ve bu tutar asgari ceza tutarının üzerinde olduğu sürece bu tutar kadar para cezası uygulanacaktır. **(2 puan)**
- Ancak eksik tahakkuka ve ödemeye sebep olan aykırılıkların gümrük idaresince tespit edilmesinden önce beyan sahibince bildirilmesi durumunda, söz konusu cezalar yüzde on nisbetinde uygulanacak olduğundan bu tutar $(50.400.000 * \%10) = 5.040.000$ TL olarak hesaplanacak ve bu tutar asgari ceza tutarının üzerinde olduğu sürece bu tutar kadar para cezası uygulanacaktır. **(2 puan)**

Cevap 3-3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun, 20/10/1999 tarihli ve 99/13482 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar ve İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında;

a-Bazı kavramların tanımlanması/açıklanması istenmiştir.

1-Normal Değer;

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanununun 2/e maddesinde, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğin 4/e maddesinde normal değer tanımı yapılmıştır. Buna göre;

“Normal Değer:

1. İhracatçı veya menşe ülkede tüketime konu olan benzer mal için normal ticari işlemler sonucunda fiilen ödenmiş olan veya ödenmesi gereken karşılaştırılabilir fiyatı,

2. İhracatçı ülke veya menşe ülkenin iç piyasasında normal ticari işlemler çerçevesinde benzer malın satışlarının olmaması ya da bu satışların uygun bir karşılaştırma yapılmasına elverişli bulunmaması durumunda, benzer malın üçüncü bir ülkeye ihracatında temsil niteliğini haiz karşılaştırılabilir fiyatı veya menşe ülkedeki maliyetine makul bir kar marjının eklenmesiyle tespit edilen fiyatı,” ifade eder şeklinde belirleme yapılmıştır. Bu kapsamda normal değer;

- İhracatçı veya menşe ülkede tüketime konu olan benzer mal için normal ticari işlemler sonucunda fiilen ödenmiş olan veya ödenmesi gereken karşılaştırılabilir fiyatı, **(2 puan)**
- İhracatçı ülke veya menşe ülkenin iç piyasasında normal ticari işlemler çerçevesinde benzer malın satışlarının olmaması ya da bu satışların uygun bir karşılaştırma yapılmasına elverişli bulunmaması durumunda, benzer malın üçüncü bir ülkeye ihracatında temsil niteliğini haiz karşılaştırılabilir fiyatı veya menşe ülkedeki maliyetine makul bir kar marjının eklenmesiyle tespit edilen fiyatı, **(2 puan)**

İfade edecektir.

2-Önlemlerin Etkisiz Kılınması;

20/10/1999 tarihli ve 99/13482 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kararın 2/i maddesinde, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğin 4/i maddesinde normal önlemlerin etkisiz kılınmasının tanımı yapılmıştır. Buna göre;

“Önlemlerin Etkisiz Kılınması:

1) Yürürlükteki dampinge karşı vergi veya telafi edici vergiden kaçınma dışında yeterli bir haklı nedeni veya ekonomik gerekçesi bulunmayan bir uygulama, işlem veya iş sonucunda, Türkiye ile üçüncü bir ülke veya Türkiye ile önleme konu ülke veya Türkiye ile önleme konu ülkedeki firmalar arasındaki ticaretin gerçekleştirilme şeklinde bir değişikliğin meydana geldiğine ve yürürlükteki dampinge karşı vergi veya telafi edici verginin iyileştirici etkisinin azaltıldığına veya bertaraf edildiğine dair delillerin bulunduğu halleri,

2) İhraç fiyatlarını düşürmek suretiyle; dampinge karşı verginin, önlem konusu ithal malların Türkiye pazarındaki satış fiyatları üzerindeki beklenen etkisinin azaltıldığına veya ortadan kaldırıldığına ve böylece kesin önlemin yerli sanayi üzerindeki zararın giderilmesine yönelik iyileştirici etkisinin zaafa uğratıldığına dair delillerin bulunduğu halleri” şeklinde belirleme yapılmıştır. Bu kapsamda önlemlerin etkisiz kılınması;

- Yürürlükteki dampinge karşı vergi veya telafi edici vergiden kaçınma dışında yeterli bir haklı nedeni veya ekonomik gerekçesi bulunmayan bir uygulama, işlem veya iş sonucunda, Türkiye ile üçüncü bir ülke veya Türkiye ile önleme konu ülke veya Türkiye ile önleme konu ülkedeki firmalar arasındaki ticaretin gerçekleştirilme şeklinde bir değişikliğin meydana geldiğine ve yürürlükteki dampinge karşı vergi veya telafi edici verginin iyileştirici etkisinin azaltıldığına veya bertaraf edildiğine dair delillerin bulunduğu, **(2 puan)**

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

- İhraç fiyatlarını düşürmek suretiyle; dampinge karşı verginin, önlem konusu ithal malların Türkiye pazarındaki satış fiyatları üzerindeki beklenen etkisinin azaltıldığına veya ortadan kaldırıldığına ve böylece kesin önlemin yerli sanayi üzerindeki zararın giderilmesine yönelik iyileştirici etkisinin zaafa uğratıldığına dair delillerin bulunduğu, **(2 puan)**

durumlarda söz konusu olmaktadır.

b- Dampinge veya sübvansiyona konu olan ithalat için “*Önlem alınmasını gerektiren haller ve önlemler*”in açıklanması/anlatılması istenmiştir.

3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunun “*Önlem alınmasını gerektiren haller*” başlıklı 3 üncü maddesinde;

“*Önlem alınmasını gerektiren haller; dampinge veya sübvansiyona konu olan ithalatın Türkiye’de bir üretim dalında maddi zarara yol açması veya maddi zarar tehdidi oluşturması veya bir üretim dalının kurulmasını fiziki olarak geciktirmesidir. Ancak, sübvansiyona konu ithalata karşı önlem alınabilmesi için, sübvansiyonun Sübvansiyonlar ve Telif Edici Tedbirler Anlaşması’nın 2 nci maddesi çerçevesinde bir firma/firma grubu veya bir üretim dalı/üretim dalı grubuna yönelik olduğunun da tespit edilmiş olması gerekir.*” Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

20/10/1999 tarihli ve 99/13482 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kararın “*Önlem alınmasını gerektiren haller ve önlemler*” başlıklı 4 üncü maddesinde;

“*Önlem alınmasını gerektiren haller, dampinge veya sübvansiyona konu olan ithalatın Türkiye’de bir üretim dalında maddi zarara yol açması veya maddi zarar tehdidi oluşturması veya bir üretim dalının kurulmasını fiziki olarak geciktirmesidir.*

Şikayet konusu ithalata ilişkin soruşturma sırasında, dampedli veya sübvansiyonlu ithalatın varlığı ve bu ithalatın zarara neden olduğu konusunda ön belirlemeler yapılması halinde, soruşturma süresince zararın önlenmesi amacıyla, damped marjı veya sübvansiyon miktarı kadar veya zararı ortadan kaldırmaya yetecek daha az bir oran veya miktarda teminat şeklinde geçici önlem uygulanabilir.

Soruşturma sırasında soruşturma konusu dampedli veya sübvansiyonlu ithalattan kaynaklanan zararı ortadan kaldıracak şekilde menşe ülke, ihracatçı ülke veya ihracatçının taahhütleri kabul edilebilir.

Soruşturma sonucunda dampedli veya sübvansiyonlu ithalatın varlığı ve bu ithalatın zarara neden olduğu belirlendiğinde, bu zararın önlenmesi amacıyla, damped marjı veya sübvansiyon miktarı kadar veya zararı ortadan kaldıracak daha az bir oran veya miktarda dampinge karşı vergi veya telif edici vergi kesin önlem olarak alınır.” Şeklinde hüküm tesis edilmiştir. Yapılan bu düzenlemeler kapsamında;

- Dampinge veya sübvansiyona konu olan ithalatın Türkiye’de bir üretim dalında maddi zarara yol açması veya maddi zarar tehdidi oluşturması veya bir üretim dalının kurulmasını fiziki olarak geciktirmesi durumları, önlem alınmasını gerektiren hallerdir. **(2 puan)**
- Diğer taraftan sübvansiyona konu ithalata karşı önlem alınabilmesi için, sübvansiyonun Sübvansiyonlar ve Telif Edici Tedbirler Anlaşması’nın 2 nci maddesi çerçevesinde bir firma/firma grubu veya bir üretim dalı/üretim dalı grubuna yönelik olduğunun da ayrıca tespit edilmiş olması gerekmektedir. **(1 puan)**

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

- Şikayet konusu ithalata ilişkin soruşturma sırasında, dumpingli veya sübvansiyonlu ithalatın varlığı ve bu ithalatın zarara neden olduğu konusunda ön belirlemeler yapılması halinde, soruşturma süresince zararın önlenmesi amacıyla, dumping marjı veya sübvansiyon miktarı kadar veya zararı ortadan kaldırmaya yetecek daha az bir oran veya miktarda teminat şeklinde geçici önlem uygulanabilir. **(1 puan)**
- Soruşturma sırasında soruşturma konusu dumpingli veya sübvansiyonlu ithalattan kaynaklanan zararı ortadan kaldıracak şekilde menşe ülke, ihracatçı ülke veya ihracatçının taahhütleri kabul edilebilir. **(1 puan)**
- Soruşturma sonucunda dumpingli veya sübvansiyonlu ithalatın varlığı ve bu ithalatın zarara neden olduğu belirlendiğinde, bu zararın önlenmesi amacıyla, dumping marjı veya sübvansiyon miktarı kadar veya zararı ortadan kaldıracak daha az bir oran veya miktarda dumpinge karşı vergi veya telafi edici vergi kesin önlem olarak alınır. **(1 puan)**

c-Örnek olayın ve verilerin dikkate alınarak, ihraç fiyatlarının farklı dönemler arasında önemli ölçüde değişiklik göstermediği varsayımı altında, dumping marjının ağırlıklı ortalama şeklinde karşılaştırılması suretiyle hesaplanması, dumpinge karşı önlem uygulanıp uygulanamayacağının değerlendirilmesi, önlem uygulanabilmesi halinde birim Dolar/Kg'a isabet eden uygulanabilir en fazla dumpinge karşı önlemin (dumping önleyici verginin) belirlenmesi istenmiştir.

3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunun 2/a maddesinde dumping, bir malın Türkiye'ye ihraç fiyatının, benzer malın normal değerinin altında olması şeklinde olduğu, 2/c maddesinde ihraç fiyatının, ihraç amacıyla satılan mal için fiilen ödenmiş olan veya ödenmesi gereken fiyat olduğu, 2/d maddesinde benzer mal deyiminden, dumpinge veya sübvansiyona konu mal ile aynı özellikleri taşıyan bir malın, böyle bir malın bulunmaması halinde ise benzer özellikleri taşıyan başka bir malın, anlaşılması gerektiği, 2/g maddesinde dumping marjının, normal değerini ihraç fiyatını aştığı miktarı ifade ettiği, hüküm altına alınmıştır. Aynı tanımlamalar 20/10/1999 tarihli ve 99/13482 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kararda ve İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik lede yapılmıştır.

3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunun 2/e maddesinde normal değer tanımı yapılmış olup, söz konusu Kanunun verdiği yetki dâhilinde yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğin “Normal değer belirlenmesi” başlıklı 5 inci maddesinde;

“Normal değer, ihracatçı ülke veya menşe ülkede tüketime konu olan benzer mal için normal ticari işlemler çerçevesinde bağımsız alıcılar tarafından fiilen ödenmiş veya ödenmesi gereken karşılaştırılabilir fiyattır.

Ancak, ihracatçının ihraç ülkesi iç piyasasında benzer malı üretmediği ya da satmadığı hallerde, normal değer, diğer satıcı veya üreticilerin fiyatları esas alınarak hesaplanabilir. Aralarında bir ortaklık ilişkisi veya telafi edici düzenleme bulunan taraflar arasındaki satışlarda uygulanan fiyatlar, fiyatların bu ilişkiden etkilenmediği kanıtlanmadıkça, normal ticari işlem kabul edilmeyebilir ve normal değer hesaplanmasında göz önüne alınmayabilir.

İhracatçı ülke iç piyasasında benzer malın normal ticari işlemler içinde satışının bulunmadığı veya benzer mal satışlarının hacminin düşük olması veya ihracatçı ülke piyasasının özel durumu nedeniyle bu satışların uygun bir karşılaştırma yapılmasına elverişli bulunmadığı hallerde; benzer malın menşe ülkedeki imalat maliyetine genel, idari ve satış giderleri ile makul bir kârın eklenmesiyle oluşturulan değer, veya benzer malın uygun bir üçüncü ülkeye ihracatında temsil niteliğini taşıyan karşılaştırılabilir fiyat, normal değer olarak kabul edilir.

Benzer mal satışlarının hacmi açısından; ihracatçı ülkenin iç piyasasında tüketime konu olan benzer mal satışları, bu satışların söz konusu malın Türkiye'ye satışlarının %5 veya daha fazlasını

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

oluşturması halinde, normal değerın tespit edilmesi için yeterli miktarda sayılır. Ancak, satış miktarının uygun bir karşılaştırma yapılabilmesi için yeterli büyüklükte olduğu tespit edildiği takdirde, daha düşük bir oran da kabul edilebilir.

Benzer malın ihracatçı ülkenin iç piyasasında veya üçüncü bir ülkeye ihracatında, birim imalat maliyetine genel, idari ve satış giderlerinin eklenmesinden oluşan tutardan daha düşük bir fiyatla satıldığı hallerde; bu satışlar, fiyatları nedeniyle, normal ticari işlemler içinde gerçekleşmiş olarak kabul edilmeyebilir ve uzun bir dönem süresince büyük miktarlarda yapıldığının ve satış fiyatlarının makul bir süre içinde tüm maliyetleri karşılamayacağıın tespit edilmesi halinde, bu satışlar normal değerın tespitinde göz önüne alınmayabilir. Satış tarihinde birim maliyetin altında olan fiyatlar, soruşturma döneminde ağırlıklı ortalama birim maliyetin üstünde ise bu fiyatların makul bir süre içinde maliyeti karşıladığı kabul edilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen uzun bir zaman süreci, altı aydan az olmamak kaydıyla, normalde bir yıllık bir süreyi ifade eder. Normal değerın tespiti amacıyla incelenen işlemlerin ağırlıklı ortalama satış fiyatlarının, ağırlıklı ortalama birim maliyetlerin altında olduğu veya birim maliyetin altındaki satışların hacminin normal değerın tespiti amacıyla incelenen işlemlerdeki satış hacminin en az %20'si kadar olduğu hallerde ise, birim maliyetin altındaki satışların büyük miktarlarda yapıldığı kabul edilir." Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Yine aynı yönetmeliğin "Maliyet ve kâr" başlıklı 6 ncı maddesinde;

"Maliyetler normal olarak, kayıtların ihracatçı ülkede genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun olması ve incelenmekte olan ürünün üretim ve satışı ile ilgili maliyetleri makul ölçüde yansıtması kaydıyla, soruşturmaya konu olan ihracatçı veya üretici tarafından tutulan kayıtlar esas alınarak hesaplanır.

Üretici veya ihracatçının, maliyetlerin dağıtımı ile ilgili olarak sunacağı deliller, uygulayageldikleri maliyet dağıtımı esasları çerçevesinde olması kaydıyla, dikkate alınır. Daha uygun bir yöntemin bulunmaması halinde, ciroya dayalı maliyet dağıtımı tercih edilir.

Satış giderleri, genel ve idari giderler ile kârın belirlenmesinde, soruşturmaya konu olan üretici veya ihracatçının normal ticari işlemler çerçevesinde yaptığı benzer mal üretimi ve benzer mal satışlarına ilişkin giderler ve kâr esas alınır. Satış giderleri, genel ve idari giderler ile kâr bu çerçevede belirlenemez ise;

a) Söz konusu üretici veya ihracatçının aynı genel kategoride yer alan mallarının menşe ülke iç piyasasındaki üretim ve satışlarına ilişkin gider ve kârları, veya

b) Soruşturmaya konu olan diğer üretici veya ihracatçıların benzer malın menşe ülkenin iç piyasasında üretimi ve satışına ilişkin gider ve kârlarının ağırlıklı ortalaması, veya

c) Belirlenen kârın aynı genel kategoride yer alan malların başka üretici veya ihracatçılar tarafından menşe ülke iç piyasa satışlarında normal olarak gerçekleştirilen kârı aşmaması koşuluyla, makul bir başka yöntem,

esas alınır." Şeklinde hüküm tesis ettirilmiştir.

Dolayısıyla damping kapsamında yapılan soruşturmalarda, normal değerın tespitinde üç yöntem söz konusu olmaktadır. Bunlar;

- Benzer malın menşe ülke ve/veya ihracatçı ülke iç piyasasında ticari faaliyet kapsamında ilişkisiz tüketicilere satış fiyatına ilişkin karşılaştırılabilir fiyat yöntemi,
- Üretici ve/veya İhracatçının maliyet + kar yöntemi,
- Benzer malın uygun bir üçüncü ülkeye ihracatında temsil niteliğini taşıyan karşılaştırılabilir fiyat yöntemi,

şeklinde belirlenmiş bulunmaktadır.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Eğer normal değer ilk yöntemle göre yani ihracatçı ülke veya menşe ülkede tüketime konu olan benzer mal için normal ticari işlemler çerçevesinde bağımsız alıcılar tarafından fiilen ödenmiş veya ödenmesi gereken karşılaştırılabilir fiyata göre belirleniyorsa diğer yöntemlerin uygulaması söz konusu olmayacaktır.

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde ihraç fiyatının belirlenmesi, 10 uncu maddesinde adil karşılaştırma, 11 inci maddesinde ise dumping marjının nasıl hesaplanacağı açıklanmıştır.

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğin “Soruşturmanın açılması” başlıklı 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasında “*Damping marjı, sübvansiyon miktarı ya da ithalat miktarının ihmal edilebilir düzeylerin altında olması halinde, soruşturma açılmaz.*” Şeklinde belirleme yapılmış, “Soruşturmanın kapatılması ve durdurulması” başlıklı 29 uncu maddesinde ise diğer tespitler yanında dumping marjının ihmal edilebilir düzeylerin altında olması halinde, İthalatta Haksız Rekabeti Değerlendirme Kurulu tarafından soruşturmanın kapatılacağı belirtilmiştir.

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğin “İhmal edilebilir oranlar” başlıklı 28 inci maddesinin birinci fıkrasının A/a bendinde diğer belirlemeler yanında, ihraç fiyatının yüzdesi olarak ifade edilen dumping marjının %2 oranından düşük olduğu durumların da ihmal edilebilir oran olduğu belirlenmiştir. Buna göre soruşturma sonucunda dumping marjının %2 oranından düşük olduğu durumların varlığı halinde soruşturma kapatılacaktır. **(1 puan)**

Örnek ve verilen veriler kapsamında, toplam satış miktarının Türkiye’ye satış yapılan dışında kalan kısmı, Çin Halk Cumhuriyeti içerisinde ilişkili olmayan normal ticari faaliyet kapsamında tüketicilere yapılan satış miktarını verdiği kabul edilmiştir. Dolayısıyla örnek olayda ihracatçı Hu Yang Automotive Co.’nun Çin Halk Cumhuriyetindeki ilişkili olmayan kişilere yaptığı satış fiyatları karşılaştırılabilir fiyat olacak, maliyet + kar yöntemi veya benzer malın uygun bir üçüncü ülkeye ihracatında temsil niteliğini taşıyan karşılaştırılabilir fiyat yöntemi ilk aşamada uygulanamayacaktır. Ancak Çin Halk Cumhuriyetinde yurt içi tüketicilere satılan karşılaştırılabilir fiyat yönteminin uygulanabilir olduğunun satış hacmi (miktarı) ve birim maliyet yönüyle ayrıca kontrol edilmesi gerekmektedir. **(1 puan)**

Satış miktarı yönüyle, ihracatçı ülkenin iç piyasasında tüketime konu olan benzer mal satışları, bu satışların söz konusu malın Türkiye’ye satışlarının %5 veya daha fazlasını oluşturması halinde, normal değer tespiti için bu satışların yeterli miktarda olduğu kabul edilmektedir. Ancak, satış miktarının uygun bir karşılaştırma yapılabilmesi için yeterli büyüklükte olduğu tespit edildiği takdirde, daha düşük bir oran da kabul edilebilmektedir. Türkiye’ye yapılan satış miktarı toplam satış miktarının Kg cinsinden $(12.920.000/644.000.000)=\%2$ 'sine tekabül ettiğinden ve her bir işlem bazında da söz konusu şart sağlanmış olduğundan, satış hacmi yönüyle karşılaştırılabilir fiyatın esas alınmasında bir problem bulunmamaktadır. **(1 puan)**

Benzer malın ihracatçı ülkenin iç piyasasında veya üçüncü bir ülkeye ihracatında, birim imalat maliyetine genel, idari ve satış giderlerinin eklenmesinden oluşan tutardan daha düşük bir fiyatla satıldığı hallerde; bu satışlar, fiyatları nedeniyle, normal ticari işlemler içinde gerçekleşmiş olarak kabul edilmeyebilir ve uzun bir dönem süresince büyük miktarlarda yapıldığının ve satış fiyatlarının makul bir süre içinde tüm maliyetleri karşılamayacağına tespit edilmesi halinde, bu satışlar normal değer tespitinde göz önüne alınmayabilecektir. Satış tarihinde birim maliyetin altında olan fiyatlar, soruşturma döneminde ağırlıklı ortalama birim maliyetin üstünde ise bu fiyatların makul bir süre içinde maliyeti karşıladığı kabul edilmektedir. Dolayısıyla Çin Halk Cumhuriyetinde, genel, idari ve satış

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

giderlerinin eklenmesinden oluşan maliyetlerin, burada yapılan satış fiyatlarının üzerinde olup olmadığını öncelikle belirlenmesi gerekmektedir. **(2 puan)**

Yukarıdaki belirtilen uzun bir zaman süreci, altı aydan az olmamak kaydıyla, normalde bir yıllık bir süreyi ifade etmektedir. Normal değerin tespiti amacıyla incelenen işlemlerin ağırlıklı ortalama satış fiyatlarının, ağırlıklı ortalama birim maliyetlerin altında olduğu veya birim maliyetin altındaki satışların hacminin normal değerin tespiti amacıyla incelenen işlemlerdeki satış hacminin en az %20'si kadar olduğu hallerde ise, birim maliyetin altındaki satışların büyük miktarlarda yapıldığı kabul edilmektedir. **(1 puan)**

Örnekte verilen veriler kapsamında, üretici veya ihracatçının, satılan binek otomobilinin üretim maliyeti içerisinde genel idare giderleri ve pazarlama, satış ve dağıtım giderleri bulunmamakta olup genel idare giderleri ile pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin paylaştırılmasında, ciroya dayalı maliyet dağıtımı tercih edilmiştir.

Damping Marjı= Normal Değer-İhraç Fiyatı, olarak hesaplanacak, damping marjı yüzdesi (Damping Marjı Yüzdesi= (Normal Değer-İhraç Fiyatı)/İhraç Fiyatı) formülüyle belirlenecek, birim başına dampinge karşı vergi ise Damping Marjı/İhraç Miktarı, olarak tespit edilecektir. **(1 puan)** Damping marjı yüzdesi CIF bedeli cinsinden de gösterilebilecektir. Mevcut veriler dâhilinde, hesaplamalarda 6 aylık toplulaştırılmış veriler dikkate alınacaktır.

Örnekte her bir satış işleminde satılan binek otomobili tutarından Türkiye'ye yapılan ihraç tutarı çıkarıldığında, kalan tutar Çin Halk Cumhuriyetinde tüketicilere yapılan satış tutarını verecek olup bu tutar (8.098.800.000-130.300.000=)7.968.500.000 TL olacaktır. **(1 puan)**

Birim maliyet ise (6.749.000.000/644.000.000=)10,48 Dolar/Kg, Türkiye'ye yapılan satışlara isabet eden toplam üretim maliyeti (12.920.000*10,48=)135.399.193 Dolar olacaktır. Bu tutarı toplam maliyetten çıkardığımızda Çin Halk Cumhuriyetindeki tüketicilere satılan binek otomobilinin maliyeti (6.749.000.000-135.399,193=)6.613.600.807 Dolar olarak hesaplanacaktır. **(1 puan)**

Ciroya dayalı maliyet dağıtımı söz konusu olduğundan, Çin Halk Cumhuriyetindeki tüketicilere satılan binek otomobilinin genel idare gideri ve pazarlama, satış ve dağıtım giderinden aldığı pay (7.968.500.000/8.098.800.000*575.000.000=)565.748.938 Dolar, bunun toplam maliyeti ise (6.613.600.807+565.748.938=) 7.179.349.746 Dolar olacak, maliyet dağıtılmış haliyle Çin Halk Cumhuriyetindeki tüketicilere satılan binek otomobilinin birim maliyeti (7.179.349.746/(644.000.000-12.920.000)=)11,38 Dolar/Kg, birim satış fiyatı ise (7.968.500.000/(644.000.000-12.920.000)=)12,63 Dolar/Kg olacak ve dolayısıyla birim satış tutarı, birim maliyet tutarından fazla olduğundan karşılaştırılabilir fiyatın dikkate alınmasında herhangi bir problem bulunmayacaktır. **(2 puan)**

Bu durumda Türkiye'ye satılan binek araçları için normal değer (12,63*12.920.000=) 163.137.827 Dolar olacak, ihraç fiyatı 130.300.000 Dolar olduğu için damping marjı (163.137.827-130.300.000=)32.837.827 Dolar, damping marjı yüzdesi ihraç fiyatına göre (32.837.827/130.300.000=)%25, CIF bedeline göre ise (32.837.827/164.178.000=)%20 olacaktır. **(2 puan)**

İhraç fiyatının yüzdesi olarak ifade edilen damping marjının %2 oranından düşük olduğu durum ihmal edilebilir oran olarak belirlenmiştir. Buna göre damping marjı oranı %25 olduğundan dampinge karşı önleyici vergi uygulanacaktır. Birime isabet eden dampinge karşı vergi ise (32.837.827/12.920.000=)2,54 Dolar/Kg olacaktır. **(2 puan)**

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Cevap 4-Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın “Yurt içinden temin edilen krediler” hükümleri kapsamında; Türkiye’de yerleşik kişilerden döviz geliri olmadığı halde yurt içinden döviz kredisi temin edebilecekleri hal ve şartların açıklanması istenmiştir.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın “Yurt içinden temin edilen krediler” başlıklı 17/A maddesinin üçüncü fıkrasında;

“(3) Döviz geliri olmayan Türkiye’de yerleşik kişiler yurt içinden döviz kredisi temin edemezler. Ancak, aşağıda sayılan hallerde döviz geliri olması şartı aranmaz:

a) Kamu kurum ve kuruluşları, bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerinin kullanacakları döviz kredileri.

b) Kullanım tarihinde kredi bakiyesi 15 milyon ABD doları veya üzerinde olan Türkiye’de yerleşik kişilerce kullanılacak döviz kredileri.

c) Yatırım teşvik belgesi kapsamında kredi almaları öngörülen Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından kullanılacak döviz kredileri ile Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) sayılı listenin 17 nci sırasında sayılan gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan makine ve cihazların (kullanılmış olanları ile aksam, parça, aksesuar ve teferruatları hariç) finansmanı için kullanılacak döviz kredileri.

ç) Uluslararası ilana çıkılan yurt içi ihalelere ilişkin faaliyetlerle ilgili olarak ihaleyi kazanan Türkiye’de yerleşik kişilerin veya Savunma Sanayii Başkanlığınca onaylanan savunma sanayii projelerini üstlenen Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

d) Bankaların Türkiye’deki şubelerinde teminat olarak bulundurulmuş döviz ve/veya Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına (OECD) üye ülkelerin merkezi yönetimleri ile merkez bankalarının ya da bunların kefaletiyle ihraç edilen yabancı para menkul kıymet tutarını geçmemek üzere Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

e) Kamu özel işbirliği modeli kapsamında gerçekleştirilecek projeleri yürütmekle görevli olan Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.

f) İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlere ilişkin bağlantılarını ve muhtemel döviz gelirlerini tevsik etmek kaydıyla, son üç mali yılda döviz geliri olmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin tevsik ettikleri muhtemel döviz gelirleri toplamını aşmayacak şekilde kullanacakları döviz kredileri.

g) Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) sayılı listenin 17 nci sırasında sayılan gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan makine ve cihazların (kullanılmış olanları ile aksam, parça, aksesuar ve teferruatları hariç) alımına ilişkin döviz üzerinden gerçekleştirilen finansal kiralama işlemleri.

ğ) Bakanlıkça belirlenecek esaslar dahilinde Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri.” Şeklinde belirleme yapılmıştır. Buna göre döviz geliri olmasa bile aşağıda sayılan hal ve durumlarda yurt içinden döviz kredisi kullanılabilir. Bunlar;

- Kamu kurum ve kuruluşları, bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerinin kullanacakları döviz kredileri,(1 puan)
- Kullanım tarihinde kredi bakiyesi 15 milyon ABD doları veya üzerinde olan Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından kullanılacak döviz kredileri,(1 puan)
- Yatırım teşvik belgesi kapsamında kredi almaları öngörülen Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından kullanılacak döviz kredileri ile Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) sayılı listenin 17 nci sırasında sayılan gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan makine ve cihazların (kullanılmış olanları ile aksam, parça, aksesuar ve teferruatları hariç) finansmanı için kullanılacak döviz kredileri ,(1 puan)

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

- Uluslararası ilana çıkılan yurt içi ihalelere ilişkin faaliyetlerle ilgili olarak ihaleyi kazanan Türkiye'de yerleşik kişilerin veya Savunma Sanayii Başkanlığınca onaylanan savunma sanayii projelerini üstlenen Türkiye'de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri, **(1 puan)**
- Bankaların Türkiye'deki şubelerinde teminat olarak bulundurulmuş döviz ve/veya Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına (OECD) üye ülkelerin merkezi yönetimleri ile merkez bankalarınca ya da bunların kefaletiyle ihraç edilen yabancı para menkul kıymet tutarını geçmemek üzere Türkiye'de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri, **(1 puan)**
- Kamu özel işbirliği modeli kapsamında gerçekleştirilecek projeleri yürütmekle görevli olan Türkiye'de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri, **(1 puan)**
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlere ilişkin bağlantılarını ve muhtemel döviz gelirlerini tevsik etmek kaydıyla, son üç mali yılda döviz geliri olmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin tevsik ettikleri muhtemel döviz gelirleri toplamını aşmayacak şekilde kullanacakları döviz kredileri, **(1 puan)**
- Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) sayılı listenin 17 nci sırasında sayılan gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan makine ve cihazların (kullanılmış olanları ile aksam, parça, aksesuar ve teferruatları hariç) alımına ilişkin döviz üzerinden gerçekleştirilen finansal kiralama işlemleri, **(1 puan)**
- Bakanlıkça belirlenecek esaslar dahilinde Türkiye'de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredileri, **(1 puan)**